

KNIHKUPECKÁ BIBLIOTÉKA

POŘÁDÁ A VYDÁVÁ L. K. ŽIŽKA.

SVAZEK V.

STRUČNÁ NAUKA O SMĚNKÁCH

SE ZŘETELEM K POTŘEBÁM KNIHKUPECKÝM
V ZÁVODECH SORTIMENTNÍCH I NAKLADATELSKÝCH
A DOPLŇKEM OBOU DÍLŮ SVĚHO
ÚČETNICTVÍ KNIHKUPECKÉHO

DLE RŮZNÝCH PRAMENŮ A VLASTNÍ PRAKSE
SESTAVIL A ČÁST ÚČETNÍ NAPSAL

ANT. B. NEUBERT,
VRCHNÍ ÚČETNÍ A ODBORNÝ UČITEL.

S ČETNÝMI VZORY SMĚNEK A ÚČETNÍCH VZORŮ.

TŘETÍ. DOPLNĚNÉ VYDÁNÍ.

—

VŠECKA PRÁVA VYHRAZENA.

V PRAZE 1916.

NÁKLADEM L. K. ŽIŽKY. — V KOMISI NAKLADATELSTVÍ J. OTTY V PRAZE.
TISKEM M. TŮMY V PRAZE.

390 t

opr. 110

4504
24

Smutek

NÁRODNÍ KNIHOVNA

1003213801

Obsah:

	Str.
Úvod	1.
Předmluva ke 2. vydání	2
" " 3. "	3
Oddíl I. O právu směnečném:	
I. Nástin historický	4
II. Rozsah směnek	5
III. Akceptace směnek	8.
IV. Směnečná spisovnost	10
V. Vnitřní části směnek	11
VI. Kdy jest směnka neplatná	13
VII. Nepochopitelné části směnek	14
VIII. O rubopisu	23
IX. O právu postihovacím	29
X. O protestu	30
XI. Odročení (prolongace)	33
XII. Umorění směnek (amortisace).	34
XIII. Pramlčení práva směnečného	36
XIV. Kolokování směnek	37
XV. Kvitorování směnečné	38.
Oddíl II. Část I.	
I. Význam směnek v obchodě a úvěr- nictví	39

Úvod.

Obchod knihkupecký a nakladatelský jest spolkově dobře organisován, a to tak, jako dosud málokterý obchodní stav jiný, což na vzájemné obchodní spojení v té míře příznivě a vlivuplně působí, že obchodní styk mezi závodem portimentním a nakladatelským se téměř zpravidla jen na základě osobního uvěru*) navazuje a dále pěstuje, takže směnka v obchodě knihkupeckém (portimentním) jest zjevem řídkým a zcela mimořádným. Pokud vzniká z obchodního spojení se soukromými odběrateli, jest již ukazem ne vždy vitným**) - ale i tu velmi řídkým. Nakladatel jako věřitel spoléhá a důvěřuje ve slib, pracovitost, solidnost a majetkové poměry svého dlužníka portimentáře a již, opět, nehlédá k tomu, že pokládá to za povinnost své eti, jsa na

---

* V Rakousku a Německu. s firmami ostatních zemí pravidelného úvěrového styku není (jinou pro jevnou spotřebu, aneb jen v řídkých ojedinělých případech. Odúčtování děje se zde buď: 1) bankovním čekem, 2) mezinárodním počtovním příkazem, 3) peněžním listem, 4) komiseionářem v L. nebo ve V. (aneb pro úsporu výloh) transovanou směnkou.

***) Viz oddíl II.

jedny a tyž stálé prameny nákupní odkázán, ktedi ve vlastním zájmu závazkům svým včas a správně dostáti.

Co se týče pak případného směnkového obchodu, mezi nakladatelem a jeho dodavateli (papírnou, tiskárnou a t. d.) není ten újemou důvěry v osobní úvěr, nýbrž je to v povaze velkých průmyslových a továrnských závodů kde velký obrát peněz potřebují též rychlejšího oběhu.

Tento mravní a zájmový moment se solidimentálně nabyl na základě toho, jakož i sporádané organizace stavu knihkupeckého u nakladatele té důvěry, že ta-ko úvěr přeměněný v našich závodech (solidimentálních) s převážně většinou vyflučilo.

Praha, dne 31. prosince 1903.

Ant. B. Klubert.

Předmluva ke 2. vydání.

Lhučnosť za uplynulých 10 let mé činnosti na Gerniatní škole knihkupecké jakož ustálovit se práce umožněná nyní dostatečným počtem žactva, t. j. postupování posluchačů z I. ročníku do II., přiměla mne k prohloubení osnovy a výkladu o směnkářství v rámci předepsaného rozsahu, a sice tak, že do I. ročníku vřazují výklad o právu směněném kdežto v II. ročníku uveden je výklad o směnce po stránce obchodní a úvěrové kterýchto státi nemohlo se dosud náležitě pozornosti věno-

váli.

V obou oddílech přihlíženo pak stále po-
kud možno ku poměrům a potřebám stavu knih-
kupeckého, jak tomu ostatně připojené vzorce sa-
my již nasvědčují.

V Praze, 31. července 1908.

Ant. J. Neubert.

Předmluva ke 3. vydání.

Při tomto novém vydání sloučil jsem
obě části pro I. a II. ročníky v jednu knihu, doplniv
ji opět podstatně dalšími svými 8letou zkušeností učí-
telskou.

V Praze, dne 31. července 1916.

Ant. J. Neubert.

Oddíl I.

© právu směnecném.

I. Nástin historický.

Jakým způsobem a kde směnka vznikala, o tom nezachovalo se žádných hodnověrných pramenů. Možná se však všeobecně dá říci, že směnka povstala asi mezi 12. a 13. stoletím (za válek křížáckých) a to v Itálii, kde se ve středověku mnoho znamenitých peněžoměnců (kampsorů) nacházelo. Také některá slova již se v terminologii směnecné do značné míry zachovala a kterých se užívá nasvědčují vlašskému její-
vodu směnky.

Jelikož v tehdejším čase nebylo papírových peněz, bylo placení velkých obnosů kovovou mincí do vzdálených míst pro nejistotu, nebezpečí, možné ztráty a nedostatek dopravních prostředků spojeno s velikými obtížemi pročež obchodní a platby také-
vé sprostředkovali státem ustanovení kampsorů.

Tito měli rozvětlená spojení v celých a čet-
ných městech evropských, kdež se hlavně o velkých
biziskách obcházeli a tam své obchodní záležitosti národ-
ním urovnávali. Jednotlivé státy nadaly je zvláštní-

ni vpadami hlavně ve přičině bezpečného průvodu a platů, jež velmi přesně vymáhali mohli; za to byli povinni složit záruku a věsti hmitý.

Kdo ku př. do vzdáleného místa platiti měl, složil obnos ten v místě u svého kampaora A., který mu za to vydal poukázku na kampaora B. v místě, kde měl zaplatit (v minci dle platebního místa) načež kampaor B. pak domčileli poukázku obnos připadající vyplatil. Poukázky takové jmenovaly se cambio (směnka), jisto se jimi peníze (druhy mince) a místo platby zaměňovaly (směňovaly).

Z privilegii kampaorům udělených a z tehdejších výsad veletržních odvozuje se pak dnešní přesné právo směně.

II. Rozvrh směny.

Právo směněčny, rozumíme pouhou určitých pravidel, jimiž se upravují práva a závazky z jednání směněného vyplývající.

Právo směněné salskéno je na směněném řáde z r. 1850 a dodatcích k němuž z r. 1858 a má platnost pouze pro země předlitavské.

Směnka jest listina, sepsaná ve formě písemné a určité, zákonem předepsané, kterou se vydavatel její zavazuje, že vlastníkům směnky určitý obnos na hotovosti, (nikoliv ve zboží) na směně vyřazený v

uvedený čas na určitém místě buď sám, neb osobou jinou vyplati.

Ode toho pak, slibuje-li sám neb osobou jinou platiti rozlišujeme:

a) směnkou vlastní (suché) a

b) směnkou vydané (cizí, brassované, traktý.)

U vydatele směnkou cizí sluje v našem smyslu traktý u dlužníka (po přijetí) akceptem.

Od a). U směnce vlastní zavazuje se vydatel jí (jako přímý dlužník) sám platiti, což označuje slovem „zaplatím“. Směnkou vlastní se zřídka v obchodě vystávají mající více povahu záruky, jistoty (prouživají je obchodníci při zárujích).

Vzor směnkou vlastní:

V Praze dne 30. června 1916.	<u>Na Kč 300.—</u>
Dne 30. září 1916 zaplatím za tuto směnkou	
pamě J. Otlovi	
obnos <u>korun třista</u>	
Kdoanolu jest v účtě.	
Ludvík Souček.	

Dlužník dává na úhradu svého účtu za knihy na pevně s provisí za hotové odebrané, po dohodě s nakladatelem na místo peněz — vlastní směnkou.

Tato formy směnek se však mezi obchodníky zřídka užívá, ježto v obchodním oběhu není ob-

výkonných, směnkou vlastní, z obchodování vzniklá, vyskytují se v knihkupectví jen v ojedinělých případech (pouze firmou od soukromého zákazníka na úhradu, staršího neb většího účtu) vyžadována.

V takových případech nebývá obvykle směnkou po žádosti dlužníkově dále čirována neb banci eskontována a uisťována až do dne splatnosti v závodním portofeuille.

Ad b.) Směnkou cizí ukládá vydavatel placenti osobě třetí.

1. Úzor směnkou cizí (na vlastní řád)

V Praze dne 30. června 1916. Na K 300.—

Dne 30. září 1916 zaplatíte za tuto jedinou směnkou na řád můj vlastní obnos

Korun třista

Hodnota v účtě. Zúčtujte bez návěští.

Pan Ludvík Louček. ^{Přijal} _{26. 9. 1916} ^{L. Louček}

J. Otto.

2. Úzor směnkou cizí (na cizí řád.)

V Praze dne 30. června 1916. Na K 300.—

Dne 30. září 1916 zaplatíte za tuto jedinou směnkou na řád firmy Česká grafická akciová společnost

Unie obnos Korun třista

Hodnota v účtě. Zúčtujte bez návěští.

Pan Ludvík Louček. ^{Přijal} _{26. 9. 1916} ^{L. Louček}

J. Otto.

Firma J. Otto směnkuje na L. Součeku k úhradě svého účtu obnos K 300. - a to buď na řád vlastní, nebo-li předem komu směnku pak postoupí a sama, obě remittentem jmenuje, aneb na řád cizí, je-li reměnce označena majitelem jiná osoba, než vydatel (Otto) sám.

Vě směnci vlastní (suché) vystupují 2 osoby
a sice:

a) vydavatel jako přímý bezpodmínečný dlužník
L. Součeku.

b) remittent, první vlastník směnky J. Otto.

Vě směnci cizí (vydané s účasti jiných) jsou

3 osoby:

a) vydávatel směnky (brassant), J. Otto, ukládá
placení

b) první vlastník směnky (remittent), jemuž
směnka náleží; v případě 1. Otto, v případě 2. Unie.

c) směněník (brassat) dlužník L. Součeku.

Vě směnci cizí jest vydatel (J. Otto) zavedlám zaplatiti jen tehdy, nečiní-li tak brassat (Součeku), jest tedy vydatel zároveň nepřímým, podmínečným (podpřímným) dlužníkem.

II. Akceptace směnky.

Podání k akceptu, předložení ku přijetí.

Směněník (brassat) jest povinen zaplatiti směnku tehdy, uvolil-li, a také přijetím své učiniti,

což se děje příměnně na směnce slovy: přijal (u podpisu)* -
aneb stačí pouze podpis akceptanta na lici směnce (na
rubu nachází se jen giro. - Viz VIII.

Poznáváme následující druhy akceptace
směncek u nás:

a) řádová, kdy kupci se vyzváním dlužníka předloženou směncí

b) mimorádová vyznačující se čestným přijetím (intervencí,
honorací) ve prospěch jiné směncí zavázané osoby**

V Praze dne 1. ledna 1909.

Na K 500.-

Dne 30. března r. 1909 zaplatíte za tuto jedinou
směncek na účet můj vlastní

Korun pět set.-

Jan A. Veselý, zdat.

Přijal pro účel

Bursík & Kohout;

Přijal A. Veselý.

p. Veselého
a Bzenec.

c) in bianco. Podepsaná směncek, kde není vyplněna
sumu směncí slovy u den splatnosti. Před tímto
akceptem dlužno každého varovati, neboť se může sta-
ti, že věřitel předloží k podpisu směncek vyplněnou
drem platebním u obnosu větších (nahoru v pra-
vo) než slovy vypsaného obnosu uprostřed směncek.
Polom mohl býti věřitel směncek na vyšší obnos, nad-
no změnit a doplniti - ku př. ze 4000K na 4999K.

* Fakturista smí příměnně svého chefa směncek akceptovati pokud
je to spojeno s provozovatelnou živností obchodní, obchodní jménem bez výslo-
vného svolení (jane moci) chefa taku změnit nesmí.

** A právě pojmenované. (Viz též IX.)

U směnek vlastních akceptací odpadá, jelikož vydavatel jejích je sám dlužníkem.

Postup akceptu může být také ten, že dlužník odešel věřiteli již úplně vyplněnou směnku (akcept), ku které věřitel dodatečně pak svůj podpis (jako vydavatel) připojí až když ji dále předává, čímž stává se akcept (doplněním podpisu vydavatele, co podstatné části směnky) seprve směnkou směnkou lze též v částečné hodnotě akceptovat, k čemuž však majitel směnky nemusí svoliti (v. X.).

Uzor akceptu, jímý postup.

U Plzni, dne 2. května 1916. Na K 400.-

Dne 30. září 1916 zaplaťte za tuto směnku
na řád můj vlastní obnos
Čtyřicet korun.

Hodnota jest v účtě.
Půjčal J. Fauslus. Podpisem vyplněn brassant;

II. Směněná způsobilost.

Směněně se zavázali nebo za někoho směněně ručili může každá plnoletá (nejméně 24 letá) osoba, muž či žena) vládnoucí samostatně svým jménem.

Ve směněný závazek nemohou vstúpi (způsobilost passivní):

1. Mizeletlí (za ně pověřitelé po odevzání poručenské-

ho soudu). 2. Osoby, nad nimiž moc obcovská neb poručnická i přes 24 rok jest prodloužena. 3. Duševně chorí. 4. Prohlášení marnotratníci. 5. Nedovolené společnosti. 6. Skutečně činní (aktivní) i pensionovaní důstojníci a mužstvo branného stavu; naproti tomu osoby, mající charakter důstojníka ku př. vojenští lékaři, lékařníci, duchovní, auditori, záložní důstojníci a zemská obrana, mohou se směnově zavázati. 7. Zločinci počas svého trestu a vojenští sběhové.

V. Kulní části směnky.

vydaní ad 1-8 vlastní ad 1-6.

Čl. 4. a 46. směněč. řádu.

Směnka musí obsahovati tyto části:

1.) Úsuv směnky v textu (směň. úpis neb směň. list), a nikoliv snad jen v záhlaví.

2.) Obnos slovem i číslem; na holovosti (nikoli, platba záložími)! V případě rozdílu platí obnos plomemí. Je-li obnos udán vícekráte slovem i číslem platí ten menší.

3.) Řád (ordre), přikaz, t. j. jméno toho prvního vlastníka (remittenta), jemuž se má platiti (Bylejší a charakter nem třeba udávati.)

4.) Udání času, kdy placeno býti má (lhůta splatnosti, skadena) což lze označiti

a) určitým dnem

b) na viděnou (à vista, ihned neb určitý

čas po vidění,

c) určitý čas po vydání (a dále)

d) udáním termínu v kterém splatno
(zájím směnky.)

5.) Podpis (nikoli razítka neb litogr. podpisů) vydavatele (trassanta) v pravo dole pod textem směnky u anallabelu (v depai) u hluchých směnky pokud neumějí čísti v psáli, musí však býti smáklí podpisem ověřen soudem nebo notářem. - Firmám pro-
letobčivýmž dovedeno podpisovati jedinečně jako v
obchodním režistruž jsou znamenány.

6.) Udání místa, dne, měsíce a roku (kde
a kdy byla směnka vydána) (v levo náhoře na
směně.)

7.) Místo, kde a kyjm směnka placena býti
má.

Když li zvláštní platební místo vydate-
lem udáno, pokládá se místo připojené ku směně-
ku v cíři směnky za platební u spolu za bydlisťež
u směnky vlustní jest platební místo, pokud jinak
neudáno určeno jest jmenováním místa vydání směn-
ky, za které a pokládá bydlisťež* vydavatele směnky.

8.) Udání trassanta (směněnka) (dlužníka)
v levo dole pod textem, který platiti má (u směnky
vlustní ovšem odpadá.)

Ple čl. 85. p.m. řádu jest u nás platná i

* Dobře jest udávati též ulicová čísla.

zakona, v cizine vydaná směnká, která dle zákona
oně cizí země správně jest napsaná i kdyby neoboa-
hovala všech náležitostí dle našeho směnečného
řádu. Směnká psaná tužkou neb zřetelně steno-
graficky jest platnou.

II. Kdy jest směnká neplatná?

a) Čechá-li by v textu významu „směnká“
(směnečný list n. směnečný úpis) neb některé jiné v předu kl. v.
uvedené části.

b) Kapsána-li v hebrejské řeči.

c) Když remitent (při směnce cizí) není
jmenován (místo ponecháno prázdno) aneb jiným
charakterem neb svojí větinou funkci, neb „věsti-
teli by, doručiteli, majiteli, ku příkladu ode drěš-
karska či městeč zaplatte na řád v duchovního
neb starosty zde aneb majiteli, doručiteli této směn-
ky) obnos úd.

d) Kde splatnost udána - určitý čas, po
vypovědi - „splatná všude“ - neb je obnos, po kterém
splacen“ byti má.

e) Pak-li vydatel směnkou (vlastní
směnce) sám sebe remitentem (zaplatím na řád
svůj) pojmenuje (volám směnkou na vlastní řád)
aneb směnkou je krasně zaplatte (dlužník), na řád
č. v. dlužníka) na řád krasně (dluž. krasně

let v jedné a též osobě; ku př. firma Vilimka v Praze dá věřiteli ve V. směnku v níž vyzývá filiálku ve Vídni aby zaplatila na řád Vilimka v Praze a žije jí věřiteli; při filiálce ovšem přípustné, an místo platební rozdílné od místa vydání.

f.) Kde by byl připojen slib úrokového konveněm (smlouená) pokuta.

g.) Kde by byl obnos udán v různých měnách (ku př. koruny, franky).

h.) Byla-li některá podstatná náležitost směnky úmyslně a osobou k tomu oprávněnou přehlédnuta, jest směnka neplatná. To platí tedy i v podpisu vydavatelově, avšak nikoli v akceptantově (Přijal A. v cís. směnce) kterýžto není náležitostí směnky. Přehl-li by akceptant svůj podpis na směnce, zůstává akcept jeho platný a závazný^{*)}

III. Podstatné části směnky.

Zryklostmi a poměry obchodními vznikly různé poznámky na směnkách, jejich však dle řádu směnčného může směnka postrádati, aniž by ztratila své zákonné platnosti a síce:

^{*)} Platí-li se také náhodou neb osobou k tomu neopráve něnou zůstává směnka v platnosti, okolnost tuto může však před soudem, který ustanoví sám aniž by vydal platební rozkaz) prokazati.

1 Zaplatíte za tuto promě (druhou, třetí atd. směnkou).

Konchdy jest zapotřebí vystaviti více exemplářů
jedné směnky (než ji se směnka ztratila), aneb že bydlisté
směncůmka jest příliš vydáno a dlouho by to trvalo, než
by se směnka s podpisem (akceptem) vrátila a majitel
směnky by tuto hned rád prodal, aneb že cota do bydlí-
ště směncůmka jest nejista (v čas války, revoluce atd.)
a že se obávají, že by se cota ztratila.

Vychová-li se tedy více exemplářů jedné směn-
ky, musí se to v každé směnce označiti slovy: Zaplatíte za
tuto promě, druhou, třetí atd. směnkou : .....

Uzory: č. 1.

<p>V Praze dne 31. prosince 1916. <u>Na K 800.-</u></p> <p>Dne 31. března 1917 zaplatíte za tuto <u>promě</u> směnkou na řád můj vlastní obce</p> <p><u>osm set korun korunové měny</u></p> <p>Hodnotu v ústě - zúčtyte dle náležit.</p> <p>Pan R. Promberger v Olomouci. n. Otto.</p> <p>Pemajitelé správně předání druhé směnky.</p>
--

č. 2.

<p>V Praze dne 31. prosince 1916. <u>Na K 800.-</u></p> <p>Dne 31. března 1917 zaplatíte za tuto <u>druhou</u> směnkou na řád můj vlastní obce</p> <p><u>osm set korun korunové měny</u></p> <p>Hodnotu v ústě - zúčtyte dle náležit.</p> <p>Pan R. Promberger v Olomouci. J. Otto.</p> <p>Promě směnkou akceptovanou v Olomouci v Praze.</p>

Všechny tyto směnký tvoří pak jeden směně-
ny závezek; zaplacením jedné směnký pozbyvají pak
ostatní platnosti a musí býti opatřeny všichni podpisem
vydavatele (čímž se liší duplikáty směněné od
kopii (přepisů) směnký, kterých možno také užívat při
gírování (aby se original neztratil), neb při kvitorání
splátek (viz, oddíl II.)

Opomenuto-li by se v takovém případě
označení, že to „prvá“, „druhá“ neb „třetí“ směnká, pokud
by se každý exemplár směnký za zvláštní smě-
něný závezek.) Akceptant tudíž jen jedinou směn-
ku svým podpisem opatřuje. Duplikáty směněné pod-
léhají témuž kolku, jako směnký původní.

Chce-li vydavatel naznačiti že více exemplá-
rů směnků měl jeden vydáno nebude, napíše to do směn-
ky:

„Zaplátte za tuto jedinou směnkou atd.“

V směně vlastní se více směnků co
jedina^{*)} označuje ať by směnká druhá nový zdra-
zek obsahovala.

Ztratí-li se první směnká, avšak neakcepto-
vaná, napíše se nová:

„Zaplátte za tuto druhou směnkou, první
se ztratila)..... a zároveň se oznámí ztráta dluž-
níku, aby akceptoval ať duplikát (aby original ne
byl náležejícím zneužit *)

^{*)} Akceptantem může osoba, vedoucí k tomu akceptaci n. zaplacení.
Pojde-li ale ztráta pozdě (po akceptaci patřící směnký), pak ať
dlužník duplikát nebude akceptoval, an by se tímž směněně zrušil.

Škrabli-li se akceptovaná směnka s podpisem akceptantů, musí býti amortisována (uměřena. Viz č. 11.)

Vydá-li brassant více exemplářů jedné směnky, tedy první směnku začle akceptantu neb jiné známé osobě v místě, která z ochoty předloží k akceptu a u sebe dočasně podrží aneb ji vrátí akceptovanou oblovi a opíše poznámkou: „Pro majitele správně převedené druhé směnky.“ (Viz vzor č. 1.)

Druhá směnka se ručopisem převede na jiného (nebo diskontuje) a poznamená se na ní: „První směnka nachází se akceptovaná u N. N. v N.“ (Viz vzor č. 2.)

Když pak schovatel (zde J. Otto) vydává směnku „první“ majiteli druhé směnky a též, jako taký musí se legitimovati tím, že ji musí schovátelemi napřed poslati, škrtně na ní své jméno, by od něho více žádána nebyla a připsá na ni, komu ji zasílá, čímž předejde, že se od něho více nežádá.

Dle zákona vystavují se duplikáty jen u směnek vnitřních u vlastních směnek to průběžně odpadá.

2. .... „Vikotiv na řád“ jest také zvaná recta-klausule, kterou připojuje vydavatel, nechce-li, aby remittent (zde Kovák), směnku dále postupoval.

3.) Zákon nevyžaduje udání příčin, z nichž směnečný dluh povstal, ale dle obchodního zvyku.

uvádí se:

- a) valuta (nebo hodnota) obdržel jsem na hotovosti;
t. j. že vydavatel (trassant) od remittenta
sumu hotově dostal; ku př. při výpůjčkách.
- b) valuta ve zboží - platí-li se směnkou koupené zboží
ku př. koupě větší partie knih, zboží
ku nakladateli atd.
- c) valuta směněná když remittent dal za směn-
ku opět jinou směnku; v knihkupectví
neobvyklé; nehonorovaná směnka bývá
prostej vrácena a účtu odepsána. Fale-
li ale ku př. bankou za zřetrovanou je a
nehonorovanou směnku dala knihkupec-
ci hotovost, pak nutno bance peníze
vrátiti neb dáti v úhradu jinou směn-
ku. Protest nezaplacené směnky obstará
bude bankou, byla-li k tomu příležitou
poznámkou na směnce (o protestem neb
bez protestu) vyžádána neb musí protest
ní řízení zavěsti žirant sám.
- d) valuta v účtu - vyžaduje-li směnkování z oba-
pobného obchodního spojení. Ku př. na-
kladatel směnkují na knihkuyce za
saldo účtu
- 4.) Návrstí aviso „záčtyte“ bez neb. dle návrstí;
u směnky vlastní toto odpadá) an
svědčí dlužníku.

Abý majitel směnky (remittent) i věščí i-
stotou zaplacení též mohl očekávat a dlužník vě-
děl, že na něho bylo směnkováno, uvědomuje vy-
dávatel dlužníka zvláštním dopisem před neb v den
vydání směnky, že naň směnkoval abý již pře-
dem věděl, mnoho-li, zač a kdy má platiti.

Dopis-li ve směnce, dle návěští, 'zaplati'
dlužník až po obdržení dopisu od vydavatele
směnky, že již naň směnkoval, (zvláště když jest
krátká lhůta - tu př. 10-14 dní.)

Bylo i směnky vydané s falešným pod-
pisem vydavatele jsou platné (čl. 75 směn. řádu),
tedy z opatnosti akceptuje dlužník jin byl-li o
vydání směnky předem zpraven návěští.

Dopis za tou příčinou odeslaný sluje
návěští.

Při menších směnkách stává se, že vy-
dávatel se s dlužníkem již dříve o vydání směnky
na menší obnos sjednal, aneb že muže spotřebati na
příjetí směnky i bez návěští, načež pak, aviso odpa-
dá. (Sledujte to bez návěští.)

Směnkování bez návěští znamená tedy
směnkování na účel poskytnutého úvěru (dovčile výše).

5. Domicilovaná směnka (umístěná) jest ta, kde
platební místo jest jiné než bydlíště směncevního dluž-
níka (trascata - tratta umístěná - neb vydavatele ve vlast-
ní směnce - vlastní směnka umístěná).

Stáli-li dlužník v nepatřném místě *) tak, že inkasso směnky (vybrání obnosu) a protest jest nepohodlné a šleš by kdo směnku takovou koupil, tedy požádá dlužníka na žádost remittenta neb vydatele (při cizí směnce) jinou osobu (= domicilata, umístěnci), by v ustanovený čas směnku zaň zaplatil, což ve směn-
ce udáno býti musí. Rozumí se, že dlužník se o ná-
hradou předem musí podírat.

Směnku umístiti (místo udati) má právo
jedine po dohodě s dlužníkem vydatel; dlužník při-
píše po předchozí dohodnutí s vydavatelem osobu
(umístěnci, domicilata), který necházi s ním v žádný zá-
vazek směnčejí jím pouze sprostředkovatelem platby.
Domicil musí býti versán před akceptací směnky, ji
naka by nebylo pro směnčejníka závazno.
Uzor umístěné směnky:

Praha dne 16. ledna 1916.

Na K 450.-

Dne 31. března 1917. zaplatte za tuto směnku na
řad náš vlastní obnos

Čtyřista padesát korun.

Pan Jan Svátek, Cís. Budejovici. ^{11. 11. 17}

Spjatná v Praze:

u Živnostenské banky v Praze, Česká Graf. akc. spol. Ulice
Jan Svátek.

*) Kde tu př. nejsou peněžní ústavy, pošta, notář soud
apod. - **) Kdyby směnčejníka při akceptaci nepřipsal u domici-
larané směnky, kde a u koho bude se platiti, (umístěnci) měla by se
za to, že chce sám v místě platebním platiti. Srozuměti o místě,
mohu býti neznámé ani směnčejníka upraveno není v č. rukou směn-
ka je. Kdyby věřitel, nemohl vypátrati polohy dlužníka v místě do-
mici- larané, aneb tíže se nadoptatli mised by šleš si vachovati právo
postihně na vydatele, případně i na své předchůdce) směnku protesto-
vati (pr. pátrací).

Směněné žaloby podávají se u příslušného soudu dle místa platebního, což bývá též místem vydání, aby majitel směnkaj žalovati mohl u soudu svého bydliště, kam směnkaj byl umístěn.

Domiciliál čítá se za sprostředkování $1/4\%$ i méně a když vrací dlužníkovi zaplacenou směnkou škrtně v ní dříve jeho podpis, aby se jí v pádu zbráby nemohlo zneužítí.

„Směnkaj dělané“, *) jež nepočívají na žádném právním důvodu, na skutečné pohledávce, t. j. ve směníce vlastní: vydá vydatel směnkou, aneb ve směníce ex libitassat akceptuje, oba z ochoty, aniž byla co obdrželi kódero remittent nebo trassant v případě nutnosti odprodejem (eskontem) takové směnkaj si na rychlo peněz opatříje, (úvěr akceptační, neuhrazený an akceptant (dlužník) umožníje vydateli opatření peněz a zaplacení dluhu. - Nepropijí-li se nikdo k takové ochotě a užije-li remittent nebo trassant jmenované smýšlených nebo nežijících, které ovšem nemohou zaplatiti, (s předsevzetím zaplacení v čas, prospělosti, bez úmyslu podvodu, manipulují se takové směnkaj, šlepení (lehé směnkářství). K tomu nejvíce se používají směnkaj domicilované.

U pádu nezaplacení sáhá se krestně je-li kox nepočívají na poctivém základe.

6) A vista - směnkaj. Splatní buda:

*) (Akcept z ochoty)

Vzor kno 7. str. 22.

V Praze dne 15. prosince 1915

ku N. 340. -

Dne 20. února 1916 zaplatíte za tuto směnku
na řáda firmy Holzhausen ve Vídni obnos

Triista čtyřicet korun kor. měny
Hodnota v řeči a zúčelyte dle mdvěsti.

Firmě Jos. R. Vilímek,
filialka ve Vídni.

Jos. R. Vilímek

III. O rubopisu (giroindossace).

Hlavní a autentičnou částí směnký ziti jest,
že čine svědku, úředních jednání a popustku kre.
ji jinému postoupiti (girovati) nebo prodati (es en-
tovati) což děje se písemně (giropis, nikoli razisko)
na rubu směnký*). Příkladku viz na str. 24.

Rubopis jest tedy převod vlastního práva
ku směnce ve prospěch osoby třetí.

Vzor rubopisu (giro).

<p>(Výšky a výdny ubopis): Zu mne na řád Zimo- stenského banky (girodár) Praha 20/12. 15 J. Dllor (joven)</p>	<p>(Kupující (in bianco) ubopis): Praha 20/12. 15. 7. Dllor.</p>	<p>(Zmociňující rubopis - in process) Zu mne kúliček Firmoslovní banky v Českých Budějo- vích v přimosen- ství. Praha 20/12. 15. J. Dllor.</p>
---	--	--

a.) Rubopisec girant, indossant = kdo směnku převádí.

b.) Rubopisník, giratár incassatár - osoba, na kterou se směnka převádí.

Recla-směnka jest ta, na které giro jest zúčtováno. (Remittent. n. recla-giratár mají se směnku do dne splatnosti ponehati a pak samy vybrati).

Rubopis jest určitá forma pro rubopis není směnčným řádem předepsána):

a) právy neb řádný, převádí-li se vlastní-ctví směnky se všemi právy, neb

b) zmocňovací (prokura-rubopis), dává-li se inkassatáři toliko plná moc k inkassu, proti-řikaci n. žalobě (není dále převodný).

Postoupení směnky bez rubopisu*) sprostí-ji giranta (který písemně negiroval) směnčného záva-řku. V londs případě neb při blancogiru jest maji-řelem směnky ten, v jehož jest rukou.

U té formy rubopisu na směnč rozza-řá váme:

1) Úplný (vyplněný) obsahují li podpisa úplnou adresu giranta (kromě notifikaci) jméno giratáře, udatí, místa a času a přikázání hodnoty.

*) (číslo 23.) jest přední straně směn se naležati jen úplný rubopis (v uzavřené směně), jinak se nepokládá použitý podpis na přední straně za giro, nýbrž co rukopisství.

*) Tato forma není obchodníčkou an majitel poklá-řá dá směnčného oprávnění.

Vzorec cizozemskych bank i rubonij.

Lis:

Pub:

Fi. 41674.

Madrid le 6. Mai. 1916.

Un singl eavant vuller payer contre ce mandat a l'Ordre en Chic Parisien la Somme

Parisien

Valent en compte par passerer avr.

A. Honneur F. Topic L. Maire
46-5713
Prague.

20. MAL. *Smale au tout au*
B.P. *Parisien*
10205

2 2 2
HELLER HELLER HELLER

Zahlen Sie an die Ordre
der Niederösterreichischen
Escompte-Gesellschaft
CHIC PARISIEN
Wien I. Hohen Markt 7
pp. Arnold Baschitzky
Rosina Jarwidatz

r uns en des Ordre des
Böhmischen Escompt Bank
Wert zum Ineaso
Wien den 15. Mai 1916.

Für die Niederösterreichische
Escompte Gesellschaft.

Chütz Alquand

WERT ERHALTEN
Für die Böhmische Escompte Bank
Grosz

Microfilm Leihvergabe Protok.
Fon. de payement sans protest.

Wie:

Recht:

Am 1. Oktober 1916 auf Prag. 1. Oktober.
 München den 7. September 1909. **M 15745**
 Am 1. Oktober 1916 zahlen Sie gegen diesen Wechsel
 an die Pfälzische Bank
 MARK

ANGEL
 16
 M 15745
 11745
 K 184.44
 FR

Herrn & Familie
 Am Hof im Prater
 Spatenmühlstraße 9.

PP. FRANZ HANFSTÄNGEL
 Moritz Meißel

BÖHM. UNIONBANK
 201824 PRAG.

M 0,10
 von 200 MK und weniger
 den 7. September 1909.

Ohne Kosten.
 Für uns an die Ordre der
 Böhmisches Unionbank
 Wert in Rechnung
 München.
PFÄLTISCHE BANK
 Hensley *Antony*

20
 HELLER
 PRAG

Pour acquit
 1. Oktober 1916.

Prager Hauptgeschäft der
 K. K. priv. Böhm. Escompt. Bank
f. Schlegel *Moser*

Lit.

Pub.

15. November.
 Für ~~100 915 77~~
 die Summe von
 Prima-Wechsel
 am 15. November 1916 zahlen die für diesen
 eigenen
 am die Ordre.
 Abank. ~~Druckverordn. für 1916~~ ausk. 99.96
 den Wert in uns selbst u. stellen es auf Rechnung laut Spricht.
 Herrn ~~flämische, Sortiment-Verlag~~
 in Prag
 Pilsen, Jomskhá bankov.
 11730
 K 37040
 Abank.
 OT
 11730
 K 37040
 Abank.
 OT

N 0,20
 von mehr als 100 bis 400 Mark
 den 5 Oktober 1916

Für uns an die Ordre der
 Niederösterreichische Escompte Gesellschaft
 p. K. Wert in Rechnung.
 Berlin, den 2. November 1916.
 Vereinigte Kunst-Ind. Gesellschaft
 vorm OTTO TROITSCH
 Reichl.

10 Heller
 10 Heller
 10 Heller
 10 Heller

Für uns an die Ordre der
 Böhm. Escompte Bank.
 Wert zum inc. 880.
 Wien, den 13 Nov. 1916.
 Für die NÖsterreichische
 Escompte Gesellschaft.
 Reichl. Reichl.

Manque de paiement sans fraude
 Faint de paiement sans fraude

WERT ERHALTEN
 Für die Böhm. Escompte-Bank
 Reichl. Reichl.

2) neúplný (in bianco)* an chybí jméno giratáře na nějž převedeno, jen s podpisem giranta, t. j. toho, kdo směnku postupuje (blancogiro) pouhý podpis giranta. Převod děje se zde pouhým odevzdáním směnky tak, že kdo jest v den splatnosti jejím držitelem, může žádati zaplacení; legitimací jest mu blancoinossace. Užívá se jen tam, svezli-li se prodáv. sensálové a předem se neví, pak-li uvedený giratář, jemuž se prodává neb giruje (banka po návrhu ensore) směnku skutečně přijme, nebo škrtání pozdější poškozovalo by úvěr** giranta, aneb zasílá-li se směnka na úhradu dluhu a není předem známo, zda ji věřitel na úhradu přijme. U knihkupectví a váoacch se předává jen známé banco a ne na bílou.

3) Zakázaný (reata-indsace-giro) s poznámkou, nikoli na žád (možný též, ale nehusobí směněno-právně na dotyčného giranta) kdo zakázal giro; hojí se může teprž pance bezprostřední giratář (jemuž byla girována) na giranta ale nikoli dálejší následci.

4) bez záručnosti (obliga), chce-li girant býti prost. všeho směněného záruku, že bude směnka přijata a zaplacená; nejen oproti pozdějším majitelům směnky, ale i oproti světnu bezprostřednímu giratáři.

Tento podpis se zřídka vyskytuje, an jest na jmu bonité směnky a překáže jejmu oběhu.

Allonge - přívěšek ku směnce, pak-li pubje

*) Nadopornejše se k němu notifikaci (předěvací nebožky by možno oznámili prošet.

***) Že směnka nebyla ač, a "bron" uznává dluhů k němu i sám věřitel nypou dobru.

úplně už popsán; na lici jest obsah směnky na rubru dal-
ší rubriky.

IX. O právu postihovacím, (zjišťovacím. Regress.)

Odepře-li směněnká zaplacení neb akcepto-
vání směnky v úplně její době neb stane-li se její
slým (benyželní žaloby, ochovaní: dozor, konkurs) jest majitel směnky
zvané v tam případě nucně^{*)}, ořívněn na hlav. dlužníku
a v pádu odepření a svých předchůdcích, (vydavatel a další
řizanti, žádáti zjištění, garanční jistotu, na vydavatel,
remittentu a svých předchůdcích, že suma směněnká v
den platební bude zaplacena.

Právo to sluje postihovaci, regressní.

Abý mohl majitel směnky řizdati zjištění^(*)
(postih) musí býti v pravý čas osvědčeno, (protestováno) na-
sádním neb obchodním soudem, že směnka byla předložena
a nepřijata (neakceptována) neb neplacena.

Postih bez protestu jest nemožný, musí tedy
předcházeti protest, pak teprve postih. Indossanta, kte-
rý převedl směnku s dodatkem, bez závazků (na nář.
pana N. N. bez mé závaznosti), nete protestovati, ucta-

^{*)} Pově předchůdcové musí směněnké sobě nedostupníkem
za přijetí a zaplacení směnky, nikoli nacpat; Tedy oí koho jemu směnku
dostal, ten je. svým předchůdcem a ne ten, komu jemu ji získal, ná-
stupce. ^{**)} Při dohadu účastníky, stran složitom, zboží, přečetlá,
stínbra, cenových papírů, zástavním práven na umovitosti neb věci novité
kterážto jistota se je akceptací neb jpravení směnky neb po proměnění

indossant povinen jest tu postoupiti směněné jistoty jen svému bezprostřednímu nástupci, jemuž giroval, že jemu ale ne má jeho řád zaplatiti.

X. O protestu.

Protest jest veřejná listina, soudem neb notářem sepsaná v tom, že určité jednatí směněné bylo provedeno a s jakým výsledkem se potkalo.

Či přič-li dlužník přijeti nebo placeni, tedy se směňka (prostřednictvím obchodního soudu nebo notářem) protestuje. I tehdy se musí směňka protestovati, kdyby dlužník uvolil se jen část směněné sumy splatiti, jónak by obrátil majitel postihovací právo na zbytek směněné sumy.^{*)}

Poznámá-li vydatel neb indossant ku svému podpisu „bez protestu“, dává tím nástupcům právo, že nemusi směňku protestovati pro neplacení (by si zachovali postih) a že může za směňku jakoby protest zřízen byl. Ušetří se více nákladů, ač se dají na předchůdce přesunouti.

Tato poznámka je vhodná též při směnce, kterou jde bez akceptu k inkassu:

směňka vaší podpisem směňka (částně přijeti) - zárukou jiné osoby (která se zove jako čestný akceptant honorant, podmíněčný, nikoli pří-
mý dlužník). Poslignika, za něhož se zavazuje honorant, sluje honorant po-
stojný. (Viz III. §.)

*) Může-li majitel předchůdce ve v krátké době nedoplatitelu směň-
ky obrátit, může dále směňku zadati jinému významnému k notáři, čímž se ušetří
k 2. - na poplatku za notáře.

Odběratel obvykle někdy napřed zaplatí, než dojde směnka a není pak času, aby prezentace a protestování směnky u banky bylo odvoláno.

Nejobvyklejší druhy protestu jsou:

- a) pro nepřijetí směnky (byl-li předchozí obchodník na směnku smluven,
- b) pro nejistotu akceptanta (je nemohl žádnou zárukou v dostatečné míře složit, viz část o postihu),
- c) pro nezaplacení směnky
- d) do věku, nese-li vyprávěti bydliště neb obchodní místnosti směněného iluzního, nebo pobyl jeho při směnce domicilované (protest pátrací).

Kdo směnku protestuje, jest povinen oznámiti to svému bezprostřednímu předchůdci rekomandovaným dopisem (ústní oznámení nemá platnosti) do dvou dnů (notifikace) a ten opět svému předchůdci (až k vydávajícímu) tak, aby se všichni na zaplacení směnky připravit mohli. Opomene-li majitel směnky tak učiniti (notifikovati), pozbývá práva náhrady vedlejších výloh a ručí předchůdcům za škody, jež opomenutím tímto povstati mohou.

Každý majitel směnky, do jehož rukou se tato zpět dostala, může jí ddati (notifikuje-li směnku): celý obnos směněný se 6% úroků ode dne splatnosti, veškeré útraty (výlohy protestu) a 1/2% provise.

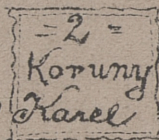
Uzor protestu.

Číslo protestu 1870

Protest.

Kolek 2. K.

Na požádání a ve jménu firmy
Pjínovec v Praze předložil jsem dnes já, c. k. notář přivodní směnku, čísla přepsanou a hodkem 20 1 Kč 40 h opatřenou, umístěnci panu Václavu Janouškovi v jeho pisárně v Praze čp. 620-I. ku placení, zastihl jsem však pouze jeho pokladníka, jenž mi odpověděl: „Na tuto směnku nemám žádných peněz.“

Poněvadž se nestalo zaplacení této směnky, vydal jsem o tom tento protest.

V Praze, dne dvanašlého června roku tisícého devítistého šestnáctého.

Dr. J. Herold
c. k. notář

Pečet (notáře)

Opis směnky.

V Praze dne 10. ledna 1916.

Na K 1974/50

Dne 10. června zaplatíte za tuto první směnku na řád můj vlastní obnos Tisícdevěset sedmidesát čtyři koruny a 50 hal. hodnotu ve zboží a zúčtujte ji dle návěsti.

Pan A. Morávek v Jerauně.

Karel Salaba tr.

K placení v Praze u pana
Václava Janouška čp. 620-I.

Frýja A. Morávek tr.

Al tergo:

Za mně na řád p. Karla Jinoče.

Karel Galaba Tr.

In fidem copiae.

(až sem opis).

Protest K 4.-

kolik K 2.-

úhrnem K 6.-

Dr. J. Herold

c. k. notář

XI. Odročení. (prolongace.)

Splatnost směny lze odročiti (prolongovati) na dobu pozdější, a rozeknávat se prolongací.

a) dobrovolnou a

b) nucenou (moratorium).

K a) Patá i v tom, že směněný věřitel prodluží dlužníku lhůtu splatnostní, což se děje písemně na směnce poznámkou, "prolongováno do....." a podobná jest kolkovému poplatku do 6 měsíců dle stupnice I., při odročení na dobu delší le stupnice II. (kolkování státi se musí před vepsáním odročení poznámkou). Pak-li tuto poznámku podepíše pouze dlužník, jest směnce prostu odročovacího kolku.

Mnoho odročení vyhotovují se zhruba novace směny z důvodu, že výše kolku jest větší a ve směnce s prolongací poznámkou nebývá dosti důvěry, což vadí jejmu dalšímu oběhu.

Při renovaci směňky seaurci dlužníku stará směňka musí vydati.

K b) Týká se z nařízení vlády v čas války (1848, 1866, 1914-1916) za velkých obchodních krizí (1873) nebo za epidemických nemocí, při čemž se platební lhůta před válkou vzniklých nebo kolika lhůta ku protestu odročuje a splátky s úroky povolují.

Uzou prolong. směňky:

Praha dne 1. července 1914.

Na Kč 200.-

Dne 30. září 1914 zaplatíte za tuto směňku
na řád můj vlastní obnos

Dvě stě korun korunové měny.

Pan J. Novák, zde.

Prolong.
válka 1873
1914-1916
Josef Vilímek.

Josef Vilímek

Josef Vilímek.

XII. Umorění směňky.

(amortisace),

Jest řízení soudní provedené k žádosti vlastníka zrušení směňky vlastní (nebo cizí, již akceptované) čímž se tato prohlašuje za neplatnou.

Obchodní soud, nebo obchodní soud, krajního soudu v okrese platebního místa vydá o takové žádosti prohlášení (zvané, cizí) jímž směňku, nenajde-li se do 40 dnů ode dne vyhlášky, aby náležen byla do té doby předložena, prohlásí za neplatnou. Zároveň jest třeba, aby majitel údraku směňky ohlásil dlužníkovi, by ji již při její předložení ne-

platit.

Majitel ztracené směnky může po složení záruky dlužníkovi s. d. v. d. b.) žádati od dlužníka do u konceňi umořovacího řízení - zaplacení.

a) Kdo směnku ztracímou od nepoctivého náteru a aprobem směněně platným t. j. zřem nabyl (aniž o ztrátě věděl, není povinen ji vraceti, musí se však do 45 dní od vyhlášení ediktu přihlásiti jako její držitel. (První majitel musel by vstati civilní při s náterem a dokazovali opak.)

b) Kdo směnku ztratil, žádá v takovém případě a) své právo směněné a může se jen na nepoctivém náteru o náhradu škody hojiti (musel by žalovati a dokázat, že směnka byla neoprávně nabyla.)

c) Prokázá-li se, že vlastník nabyl ztracenou směnku nepoctivě neb z hrubé nedbalosti (čl. 74 sm. řádu) může se na něm zpět požadovati a soud rozhodne, komu směnka náleží.

d) Je-li dokazána krádež, padělání rubopisu, zatajení náteru rozhodne trestní soud, což má pak za následek vrácení směnky právemmu vlastníku.

Po 45 dnech a zavedení amortizačního řízení se směnka umořá a kdo směnku ztratil nepřihlásil-li se nikdo s ní, má bezvýjimečný nárok na základe amortizačního dekretu na obnos směněný (sm. řád čl. 73/74.

Nepřihlášený majitel amortizované směnky

* Může-li majitel ztracené směnky složit záruku dlužníkovi, složí dlužník peníze u soudu (mimo majitele ztracené směnky).

ztratí všem všakerá práva směněná.

Ztratí-li se směňka cizí, dosud neakcepto-
vaná, jest vydatel povinen dáti duplikát.

Směně opravování:

- a) správně nabytí ztracené směňky - třeba vráceli!
b) ztratitel směňky v případě a) ztrácí své právo-hojení
na nepoctivém nálezcí!
- c) nepoctivý nabyvatel směňky - rozhodne soud, ko-
mu náleží
- d) dokázaná krádež, padělaní - má dle bresního sou-
du za následek: vrácení směňky.

XIII. Promlčení práva směněného

nazýváme ztrátu práva, jehož v čas nebylo neb ne-
mohlo býti (ku př. zničení směňky) poučito, a promlče-
je se právo směněného majitele směňky (remittenta, po-
sledního giratáře nebo kohokoli při blancojiru) za tři
léta ode dne lhůty splatnosti, nebyl-li obnos v té
době soudně vymáhán a rozoznává se v průběhu lhu-
ty promlčení:

a) vůči akceptantů cizí směňky (tratty) (nebo
vydateli vlastní směňky) co průměrnému bezpodmíneč-
nému dlužníkovi): 3 léta ode dne lhůty splatnosti
(vůči bezpodmínečným dlužníkům delší lhůta než u ad b).

b) právo prošítní majitele směňky na vydatele
cizí směňky a ostatní předchůdce - trassanta a giranta,

(více podmíněným dlužníkem trvalé lhůta): 3 měsíce (v Evropě mimo Švédsko a ostrovy Färöerské - v ostatních zemích 6-18 měsíců. - Viz podrobně směnečný řád.)

XIV. Kolkování směnek.

Směnka možno psati cirkuliv a psalchá tato kolkováním poplatkem a to směnkou luxemborskou (i duplikát, viz VII. 1.) splatné do 6 měsíců a cizozemské do 12 měsíců dle sádky I. do 150 K - 10 h, později splatné dle sádky II. do 40 K - 14 h.

U směnek cizozemských (tamtéž splatných), pokud se do luxemborska v oběh opatřena-li akceptem, rukojemstvím nebo girem) uvedou, za každých K 200. - a 4 hal, staně-li se ale v luxemborsku splatnou, doplňuje se poplatek dle stupnice I. nebo II.

Směnka, než jest podepsána musí býti opatřena kolkem a razítkem *) kolkovního nebo berního úřadu. V praktickém životě užívá se již úředních, tištěných a okolkovanych blanketů.

Úřední okolkování jest však nepřípustné, je-li již vydatel, akceptant, indosant neb vůbec jakákoliv strana podepsána.

K vůli úsporě kolku při výštech obnosch možno obnos směnkou rozložiti na více blanketů. Kto př. na obnos K 32 78 - muselo by se považeti 4 K kolku;

*) U směnkou v cizozemsku vydání pod následní cizozemské gire.

rozděl-li se ale obnos na 2 směnků, používá se na Kč 2000.-
kolku 2 Kč na 2 78 Kč kolku 20 hal, čímž dočlímé úspory
1 Kč 30 hal.

Několkování má za následek pokulu 50pro-
násobnou, jež se nepromítá při kolkování dle stupnice I.
a 100násobnou při kolkování dle stupnice II.

XV. Kvítování směnečné.

Dlužník směnečný jest povinen platit jen
za odevzdání směnků kvítování (kolku prostě).

Storžení děje se na rubu směnků (stovky, pří-
jal, "obdržel", zapraveno" a podpisem příjemce platů.

Povnězci plůtky se musí na rubu směn-
ků (originalu) kvítovati a ještě platiteli na několik
vané-kopii směnků potvrditi.

Oddíl II.

Část I.

Význam směnky v obchodě a úvěrnictví.

Směnka dle svého původního určení (směna kovové mince za papírové platební poukázky) jakož i jak přeměnění, neomezila se jen na obchod přeměnit (placení hotovými) nýbrž postupem času a obchodní zvyklostí byla zavedena též v obchodě, se zbožím, kde stala se, následkem přísného řádu směnčnického zástupkem peněz a vznikající podporou úvěru.

Úvěr směnčinný pochytuje ten, kdo místo platu hotovými penězi přijímá směnku (ku př. nakladatel od knihkupce, papírna od nakladatele atd.) nebo kdo tuto hotově kupuje či na účet přijímá (banka od nakladatele atd.) oba z důvodu, že směnka a den splatnosti bude zaplacená.

K rozsah směnčinných obchodů vůbec není u nás na té výši jako v jiných státech, z čehož lze souditi, že se u nás smenkami málo obchodních jednání vypravává.

Okolnost tato nemá příznivého vlivu na činnost a podnikavost obchodů a průmyslu neboť puh

peněžní, výrobní i obchodní, by se značně oživil, kdy bychom směnky více používali. Pohledávkami nelze finančně tak operovati (rychle a bez výloh a průkazů vzniku a pravosti p.) jako penězi a směnkami. Od prodeje směnky získáváme peněz a tím i prostředků ku dalšímu obchodování, čímž docílíme rychlejšího obrátu (oběhu peněz).

Kde tedy možno, měla by všeterá úvěrní jednání obchodní býti založena na směnku, neboť pozdějším používáním směnky souvisí také úprava platebních podmínek od spotřebitele (konsumenta) až ku výrobcí.*

II. Eskompt směnky.

Snahou po výměně směnky před její splatností za hotové peníze vyvinul se prodej či eskompt směnčej, který se děje předáváním směnky opatřené na rubu girem (rubopisem, indossací), čímž přechází vlastnictví směnky na osobu kupující (viz odst. I. odst. VIII).

Kdo zadává směnky k eskomtu (peněžnímu ústavu), musí napřed žádati o akceptační úvěr a označiti výši obnosu, do kterého mu směnky od banky přijímány býti mají. Tímto postupem směnky

* V nakla datelství jsou ku př. netto ceny pro jednotlivé vylistky a navíc sice pevně stanoveny, leč při větším odběru za hotové zejména bylo-li by usnadněno směnkou, neboť docílí výhodnějších podmínek vyloučeno.

stala se tato jako pohledávka též důležitým předmětem obchodu a to hlavně ústavů peněžních (banky, úvěrních ústavů a záložen) neboť pro tyto ústavy jsou obchody směnečné výnosné. Je směnečné částky odpočítává se ode dne koupe do dne splatnosti úrok, někdy i zvláštní odměna a eskomptní výlohy.

V těchto případech jest zahrnuta provize za propůjčení kapitálu (peněz bankou) a nebezpečí, které ústav až do zaplacení podniká.

Příklad: Nakladatel směnkuje 1. května po dohodě s bankou na 30. 6. r. a započítá si 6% úrok, bude zníti tedy směnka:

$$\frac{240 \times 6\% \times 5 \text{ (més.)}}{1200} = K 6.-$$

na obnos	Kor. 246.-
inkasovní výlohy	1.60
kolika	-.20
rekom. dopis	-.35
	<hr/> Kor 248.15

Inkasovní výlohy započítá nakladatel proto, že mu jsou bankou při předání směnky rovněž započítány; podrobný výklad o vyúčtování směnky v případě eskomptu banky viz v účtovníctví bankovním díl. 1. část. účtování s bankou a zde v části II. odd. 4.

III. Reeskompt směnky.

Ústavy peněžní v případě potřeby peněz mo-

hou koupěné směnkou o úř dále (před lhůtou splat-
nostní) odprodali, což zove se reeskontem, odkupem
diskontované již směnkou.) Jelikož každým dalším
grem přibývá směnce jistoty a tím i její hodnota
(bonity) bývá a pravidla úrok reeskontní nižší
úroků diskontního, takže peněžní ústav již použitým
sprostředkováním (koupí a odprodejem) docílují zisku,
který částými obraty lze zvýšiti.

Příklad eskontu a reeskontu:

J. Melichar knihkupec svého času v Be-
rouně prodal 1/8. 1903, svůj závod V. Antonynnu
za K 8000.- a přešel s polovicí obnosu za hotové,
druhou na směnkou ku 1/12. 6. r. J. M. směnkou
hotově u místního úvěrního ústavu dne 16/8. eskom-
pluje (předá) a úvěr. ústav 15/10. tuto směnkou místní
Okresní hospodářské záložně opět reeskontuje. Při
výpočtu dis. i reeskontu počítá se dle ustáleného
obchodního zvyku měsíce à 30 dní.

Výpočet diskontu:
v úvěr. ústavě

Hodnota směnkou ku 1/12 K 4000.-

÷ 6% diskont od

16/8. - 1/12. = 105 dní K 70.-

K 3930.-

$4000 \times 105 \times 6$

36000

Výpočet reeskontu:

v okres. hospodář. záložně

Hodnota směnkou ku 1/12. K 4000.-

÷ 5% diskont od 15/10.-

1/12. = 45 dní K 25.-

K 3975.-

$4000 \times 45 \times 5$

6000

Vyzníkal by tedy úvěr. ústav na Melicharově Kč 70.-
a Okresní hospod. záložna na úvěr. ústavu Kč 25.- na ú-
ročích, rovněž i Mo. dřívějším získáním peněz, jež mů-
že buď opět uložit nebo do závodů vložit.

V Berouně, dne 10. srpna 1903:

na Kč 4000.-

Dne 1. prosince tohoto roku zaplatíte za tuto směn-
ku na řád můj vlastní obnos

Čtyřicet tisíc korun k. m.

Hodnotu obnosů zúčtujte bez náležití.

Pan V. Antony, knihkupec ^{Antonín} v Berouně. B. Melichar.
Příjem J. Seidl, jako příjímání

číslo.

číslo.

Uloženo

Antonín

10. 10. 1903.

Korunní banka
Berouně

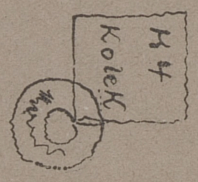
Okresní hospodářské záložny
v Berouně.

na řád

10. 8. 1903.

B. Melichar

na měno na řád čtyř tisíc
set korun v Berouně

IV. Censura směnek.

Kdo směnku kupuje vydává se nebezpečí, že
nebude směnka v den splatnosti zaplácena. Kto zúmyslně
takového nebezpečí, které vzniká z převzetí a závazku z

podle (žir) směnky, jest třeba pečlivě k tomu přihlížeti, abychom si vybrali směnku nejméně obav zabuzující a směnku nejistých raději nekupovali. Zkoumáním směnky v tom ohledu zoveme consurou. Ústavy peněžní, které se obchody směněnými zabývají, ustanovují pro tento důležitý akt zvláštní své důvěrníky zvané consory které si volí a ustanovuje z různých tříd společenských (obchodní, průmyslové, živnostenské). Při zkoumání směnky přihlíží se ku následujícím okolnostem:

a) Je-li směnka formálně i věcně správnou (pravá stránka směnky).

b) Jaká jest úvěrnost podatele (toho, kdo směnku k sobě kompis zadává) a ostatních záručních osob.

K a) Zde zkoumáme nejen zevní úpravu ale i to, má-li směnka všechny podstatné náležitosti směněných případů předepsané a je-li náležitě kolokována. Pro cizozemské směnky (devisy) platí zákon a zvyklost té země, kde jsou splatny.

K b) Zde posuzují se majtkové poměry podatele, povaha (míra výnosnosti) jeho obchodního neb živnostenského podniku, osobní schopnost a pracovitost.

Správný úsudek usnadněn jest, známe-li povahu směnky (vzniká původu: základ obchodní či úvěrový) neboť tím odkrývá se nám její úvěrní základ. Za tím účelem rozdělíme směnky na dva druhy, na směnky obchodní a úvěrové, poslední druh pak na směnky

ky finanční a směnkou a ochoty.

V. Směnkou obchodní a úvěrové.

a) Směnkou obchodní.

Směnka slouží především obchodnímu ú-
věru. Kdo prodává knihy vůbec (tedy knihy, umě-
lecké předměty pld.) poskytluje pomocí směnkou své-
mu odběrateli - lhůtu ku vyrovnání účtu. Přijme-
li odběratel naň vydanou směnkou (ku př. knihku-
ped nakladatele, nakladatel papírný atd.) uznává
jejím přijetím (akceptem) svůj závazek.*) Se svolením
dlužníka lze také saldo jeho účtu neb obnos fak-
tury ku knihy jemu na pevný účel dodané - směn-
kovati (prodej na akcept) což má značnou výhodu
ve vymáhání pohledávek vůbec. (Viz část I. operací
pohledávkou a směnkou.)

Pohledávkou z otevřených (běžných) účtů při
línivosti dlužníka usnadno se vymáhají a ještě
jest v případě sporu vedli důkaz o pravosti pohledáv-
ky, což při směnce není.

Směnkami rozmnožujeme svůj provozací
kapital oběžný (ziskávající směnkami peněz) a tím jsme
hybnějšími neboť můžeme směnkou holově eskontovati
a peněz znovu v obchodě využití, kdežto při úvěru*)

*) Splacení směnkou má za následek rychlé úzení peněz
a cokoliv. ** Dodatečný výklad viz Účetnictví díl II. část. Eskont
pohledávek v peněz. ústavě."

(dlouhodobé pohledávky) - nemůžeme peněz použít
(váznutí kapitálu)***) pokud dlužník nezaplátí.

Směnka obchodní zní z pravidla na část-
ky až do haléřů (appoint) a jest tato částka již
dána sama sebou i nelze ji směniti, an má výrov-
nati celý dluh účtu neb faktury.

Obchodním směnkám dáváme přednost
při přijímání směnek, poněvadž opírají se o obchod-
ní jednání (koupi a prodej) tedy o skutečný závaratek
a nemůže jich býti tedy v oběhu více, než bylo uká-
váno obchodů, což je jistá záruka, vzbujující důvěru.

b) Směnky úvěrové

1. tínané

Jestli se u nás v obchodních jednáních
nepoužívá směnek hojněji, nastává nedostatek obchod-
ních směnek a tu opatřují se potřebné prostředky je-
něšně výpůjčkami***) (které nejsou tak snadné, jest třeba
dát záruky neb opatřit ručitele) z kterých povstávají
směnky úvěrové sloužící; (výpůjčkou na základě směn-
ky, dosažen úvěr).

Směnky tyto mají také někdy podpis peněž-
ního ústavu jako vydatele neb akceptanta, čímž dodá-
vá se směnce důvěry a ona jest schopna oběhu (cirkulace).

***) Jtu př. výpůjčky hypotekární, kde kapitál nebyl uložen u
něj v dlouhodobých pohledávkách.

****) Smělník neb nakladatel, který nemá nadbytečného kapitálu
a potřebuje peníze na úhradu většího dluhu neb na jiné investice

Takové úvěry poskytují hlavně banky průmyslníkům a velkoobchodníkům. (úvěr na akcept.)

2. Směnky a ochoty.

Kdo se na směnku vypůjčuje musí z pravidla jednoho neb i více ručitelů (rukojmí, aval)

Ponevadž tu ručitel žádných závazků vůči směnečnému dlužníkovi (akceptantovi) nemá ponevadž za svůj závazný podpis žádnou protihodnotu neobdržel, podepisuje tedy směnku a ochoty. Jsou-li obchodníci na používání takových „směnek a ochot“ obháškáni, nemajíce „uložny“ a dispoicí jež by jich směnky jinem poskytla - a sami navzájem na sebe směnkují jist to tak zvané „tiché směnkářství“. (Základem není skutečný obchod, nýbrž vzájemná výpomoc a dočasné půjčky na směnečný úvěr).

Monokdy i z nedostatku skutečných ručitelů vypomáhají si někteří obchodníci podpisy smýšlenými (a to domnětovanými mimo sídlo smýšleného ručitele) špatně, aby tento „směnečný trik“ (tak) nebyl v závidění pevnán a tu nazývají se podobné směnky - „šklepnými“. (Štítí se světa, pravdy!)

Případné následky viz oddíl I.

závodní, většinou má skupin zboží a dle peněz má naproti tomu značný ne-li i větší kapitál v pohledávkách za svými soukromými záhadníkmi, jímž poskytl se zvyklostí pouze úvěr osobní, kdyby byl nebyl možno obchod úvěrový tak organizován, že by aspoň čítrější obchodní jistná v závodní byla směnkou vyprovázána, bylo by možno směnek realizovati a tak potřebný kapitál bez výpůjčky si opatřiti. Zeť poměry u nás pro soukromé klientely nejsou pro podobnou organizaci dostatečné.

V. Svépomocná družstva úvěrová.

Při nedostatku úvěru při nižších vrstvách obchodních a živnostenských, sestoupily se různé menší spolky ve „svépomocná sdružení“ aby společným úvěrem si potřebných peněžních prostředků opatřily. Kdo se chce tedy státi účastným výhod takového sdružení, musí se přihlásiti za člena a složiti stanoví příspěvek, případně zakoupiti závodní podíl. Na tomto základě vyvinuly se svépomocné záložny dle zásady —

*) Schulze-Delitzsche, později přidružily se k nim „okresní záložny hospodářské“ (zvané kontribuční fondy) a nejnovější sdružení **) Raiffeisenova (Raiffeisenovky).

Tak, jako u finančních směnec banky, tak i zde uvedení záložny dodávají svým členům směnky (akceptují a ochoty neb směnkuji na vypůjčitele) a opatřují pomocí jich za vzájemného ručení svým členům — směněný úvěr: Záložna dává směnec správnou formu, dodává za dlužníka lhůtu splatnosti a umožňuje mu dluh spláceli.

*) F. H. Schulze-Delitzsch, národohospodář něm (1808-1883) zakladatel svépomocných společenstev v Německu.

F. W. Raiffeisen, finančník pruský (1818-1888) zakladatel úvěrních hospodářských společenstev pro malé a střední rolnictvo, tzv. Raiffeisenovky.

Raiffeisenovy záložny a spořitelny venkovské spolky jsou zápsané společnosti s ručením neomezeným (dle zák. z r. 1889, § 1. č. 91) a sledují výslovně prospěšné cíle. Zřídí v okruhu svého členstva spořitelny a poskytlují svým členům nejčastěji (za směnkou) půjčky. Přibylly vývěsky, přidělují ke rezervním fondům se členstvo ke každému členskému podílu (obvyč. a Kč 20.-) nevypáceli, mívají nejvýše jen obvyklý spořitelní před.

Káložný jsou pak reprezentantem soustředěné a věrné síly, která se jví ve velkém počtu členů a závodních podílů, s nimiž je spojeno další ručení.

VI. Oběh směnky v životě obchodním.

Oběh směnky (cír.) v životě obchodním počíná tudíž od vydatele (brassanta), který směnku na řád vlastní vystavil, dále ji pak hotově prodá (gírú), čímž si hotových peněz opatřuje, neb jí svému věřiteli na úhradu svého účtu platí, což nutno též gírem (rubpisem) provésti.

Praktický příklad o oběhu směnky podává nám vzorec. Navěštěm (dopisem) ohlásila firma O. Treitsch v Berlíně (brassant) firmě Řivnáčové (brassant) v Praze, že na ni směnku k úhradě účtu na vlastní řád vydala a postupem směnky (gírem) na Dolnorakouskou diskontní společnost ve Vídni (giratár) do oběhu uvedla. O. Treitsch jako vydavatel a zároveň remittent stal se nyní prvým girantem. Dolnorak. diskontní společnost (nyní druhý girant) postou-

K zamerení výnosových podniků smí míra úroková z poskytnutých půjček převyšovati nejvíce 1 1/2 % úroky z příjmy účtů vkladů (spovětelních) číne, jest dán Raiffeisenkass. řád, 2. a 3. členě prospěšný a neplatí tudíž dle zák. 28. d. p. 84 lit. C. jediné deně a poplatky.

Resoluci fond se po rozpuštění společnosti reděti, výbr. příjady humanitním účtům. č. mají u věr. panoly hosp. společn. řád, který se účtů dle počtu členova (ar. 200. a členů) se rozpuštění číne peníze mezi členy jukidatí a do 2. j. h. 2.

pila směnku dále na Českou eskontní společnost v Praze, která předložila tuto směnku v den splatnosti firmě Růvnačové, která jí zaplatila. Vydaním směnky směnečníkovi (trassalu) a stvrzením hodnota byla ukončena jest normální oběh směnky. Při koupi směnky za hotové odpočítává si kupující běžný joko ode dne koupe do dne splatnosti.

Ku př. měla by směnka vyslavená 1/1. 1916 na K 6000. .... K 6000. ku 1/10. 1916.

÷ 6% diskont za 45 dní 45.- od 15/11. - 1/10. 1916
K 5955.- hotově dne

15/11. v den prodeje.

Banka nebo ten, jemuž se směnky dále dostalo předloží ji dlužníkovi v den splatnosti, aby zaplatil. Jestliže dlužník (Růvnač) směnky nepřijal (neakceptoval) neb nezaplatil tu nastává vlastníku směnky (Če. eskont.) právo postihu (regress) na vydatele směnky a giranty (Froitzsch a Dolmorak. disk. společnost) arci po předchozím protestu. (viz též o notifikaci).

Svého největšího rozvoje a významu nabyla směnka však v obchodě zahraničním jsou používána jako mezinárodní platidlo. Urovnání účtů za hranicemi děje se koupi směnky (devizy) zde, splatná v onom místě (v cizině) kde účet vyrovnán býti má, čímž docílí se úspory odesílání peněz hotových.

Část II.

Učtování obchodních směnek.

(Pro jednoduchého účtovního systému.)

Vznikla-li z nějakého obchodního jednání pohledávka nebo dluh a bylo se současně nebo později směnkami vyrovnáváno, vyžaduje vydání a akcept směnky v takovém případě v obchodních knihách účtování. Rovněž i rukojemství nebo částečné akceptace za směněné závazky osob druhých (viz I.) vyžadují v knihách podpisového ručitele (rukojmití, avata) účtování, totiž i prodej nebo vybrání směnky (eskompt a inkasso).

Učtování směnek lze dle následujících případů rozrohnouti:

- 1) Vydání a akcept směnky a) vlastní
b) cizí.
- 2) Nákup nebo prodej proti akceptu trahy.
- 3) Eskompt a reeskompt.
- 4) Inkasso směnky.
- 5) Intervence.
- 6) Pomicil.
- 7) Giro.
- 8) Prolongace n. novace.
- 9) Protest.
10. Postih.

- 11.) Inkasso bratlov prostřednictvím banky.
 12.) Směnka z ochoty.

1.) Učtování při vydání směnkay.

a.) vlastní.

Příklad: A. Piša v Brně zašle J. Ollovi v Praze na úhradu svého měsíčního účtu svou vlastní směnkou na řád J. Olly v obnosu K 500.- ku 15/7.

Učtování u A. Piši vydavatele směnkay (trassata).

Mož dáti: J. Ollo v Praze, Dal:
 účel měsíční

za směnkou na řád J. O. ku 15/7. l. r.	500 -	Přenos zůstatku	500 -
---	-------	-----------------	-------

Učtování u J. Olly (remittenta.).

Mož dáti: A. Piša v Brně. Dal:
 účel měsíční.

Přenos zůstatku	500 -	Všeho směnco na ř. J. O. ku 15/7. l. r.	500 -
-----------------	-------	--	-------

b.) cizí

V. J. Pittner v Prostějově směnkou na svého dlužníka J. Nováka obelodníka lámae K 125.50 na řád F. Topiče v Praze ku 31/III. l. r.; po vyplnění akceptu zašle F. Topičovi na úhradu svého účtu firmě F. Topič.

a.) Učtování u Pittnera (trassata).

Ma' d'ali	J. Novák v Prostějově	Dal:
Přenos zápisů	166 35	Vakc. bratry na ř. F. Topiče kw 31/III. 125 50
Ma' d'ali:	F. Topič v Praze	Dal:
Na směnkou na J. Nováka kw 31/III.	125 50	Přenos zápisů 125 50

b.) Učtování u J. Nováka (brassata).

Ma' d'ali:	V. F. Píllner v Prostějově	Dal:
V akceptu jeho bratry na ř. / F. T. kw 31/III.	125 50	Přenos zápisů 166 35

c.) Učtování u F. Topiče (remittenta)

Ma' d'ali	V. F. Píllner v Prostějově	Dal:
Přenos zápisů	125 50	U. měnky kw 31/III. na J. Nováka. 125 50

Mimo tohoto učtování musí směnečný dlužník a majitel mít v evidenci lhůtu splatnosti ve zvláštní lhůtní knize, případně i káranamy ve směnečném károníku.

Vzor této směnkay:

Prostějov 15. února 1916.	Ma' K 125 50.
Gne 31. března 1916. zaplatte za tuto směnkou na řada F. Topiči v Praze obnos	
Korun padesát a celků 50/100	
Koumka v účtě Topičovy bez návrhů.	
Pan J. Novák, Prostějov	V. F. Píllner.

2.) Účtování při nákupu neb prodeji proti akceptu bratry.

Příklad: Josef Springer v Praze koupil z nakladatelství Čes. graf. akc. společnosti "Unie" zbytky nákladu některých starších děl v obnosu K 5000.- na 5 proměnek $\frac{1}{4}$ letně po sobě splatných na řád "Unie".
Účtování u kupujícího J. Springra,
(brassata).

J. Springer připojí k účtu "Unie" o dodaných knihách (směnkami vyrovnáno) prodeji kvitované směnkou, čímž provedeno by bylo pouze knihou pokladní: nákup knih (vydání) aneb provede účtem ve hlavní knize, a splacení směnkou ovšem též patř zapíše do vydání v pokladní knize: za vyplacenou směnkou na řád "Unie".

Ma' dati: Čes. graf. akc. společnost "Unie" v Praze Dal:

V akceptu 5ti bratrů à K 1000.- na ř. U. kv $\frac{1}{IV.}$ $\frac{1}{VI.}$ $\frac{1}{IX.}$ $\frac{1}{XII.}$ 1916 $\frac{1}{IV.}$ 1916	5000 —	Za převzaté zbytky němých nákladů dle účtu (podrobně)	5000 —
---	--------	---	--------

Datum vydání směnkou musí být tak upraveno, aby u každé piletelní lhůta (pro úpory kolku) nebyla překročena.

Účtování prodávající "Unie"
(remittenta)

Únie provede účtování lakto (dle podvoj. systému).

a) v saldokontě :

		J. Springer, Kde.	Účel na pevně	
1916.			Má dáti	Dal.
1./I.		Za převzatý zbytek nákladů (podrobně)	5000.-	
10./I.		Vakacepdu 5ti knal a K 1000.- na v. / vlastní		5000.-

b) v hlavní knize (deník)

Má dáti:		Účel směně obdr. (rimess)				Dal:	
1916							
10./I.	na ú. skl. za přijetí 5 směně 5000.-						
Má dáti:		Účel vlast. skladu				Dal:	
			1916				
			10./I.	účtu směně v ot. prodej knih		5000.-	

c) V záobníku směně a v účetní knize zaznamenat přijetí směně a v záobníku skladu (jedná-li se o větší partie knih, odepíše zbytek do vydání.)

3) Účtování příjstkomptu.

Příklad: Jos. R. Vilimek eskontuje 15/vm. u Kreditní společnosti směně za K 5000.- již sv. č. na účet postoupených pohledávek od Kredit. spol. obdržel.

Výkaz výplatní od Kreditní společnosti
 zřet ..... K 5000.- kw 1/x.
 6% diskont 37.50
 celka 15/vm. K 4962.50

Provedeno pokladni knižkou u Jos. R.
Vilimkav:
Srpen 19

		Příjem.		Výdej.	
15.	Viskontu akceptu na Kredit. spol. kam 1/2.	5000	—		
4	Za odečtený diskont z předchozího akceptu			37	50

Mimo to musí se provést vyúčtování v saldokontě a při podvojném způsobu též v hlavní knize; příkladem podrobně provedeno jest v „Účetnictví“ díl II. část „Škript účel pohledávek“.

b) Účtování reeskomptu.

Reeskompt směnek (rediskonto) po živnostenském provádění mezi sebou ústavů peněžních a to buď za hotové peníze nebo na běžný účet.

Příklad: Okresní hospodářská záložna berounská reeskomptuje dne 3. srpna diskontovanou ji 1/III. Uvěřimú ústavem samize směnkou na Kč6000.— kam 15. III. Živnostenské Banky v Praze na běžný účet.

Účtování u Okres. hosp. záložny (v hlav. knize).

(Diskont 6% rediskont 5%)

a) Do účtu
Maí dáti

Účel směnek.

Sal:

1/III. za ú. pokladni	5985.—	2/III. u. Živnost. banky	5990.—
2/III. na ú. reeskomptu	5.—		

na dání:	účet reeskomptu	Dal:
		3/III. v u. směnek reeskompt. 5.-
na dání:	Živnostenská Banka	Dal:
2/III. na u. směnek 3/III.	5990.-	
b.) za hotové:		

Aneb při reeskontu za hotové (u O. z. h.)
 knihou pokladní

Příjem		Sipen		Vydané	
2/III.	Na u. sm. odprodej směnek	5990.-		3/III.	v u. sm. (koupe směnek) (od U. u.)
					5985.-

účet směnek

na dání				Dal.
na účet pokl. v skontu směnek	5985		u. poklad. za reeskont sm. žev.	5990.-
na u. reeskou rediselo.	5.-	*		

na dání	účet reeskomptu	Dal
		u. směnek rediselo
		5.-

H. Účtování inkassa směnek.

Inkassní směnký jsou v opačném poměru
 Formule *)

D. 6000 x 15 x 6	K 6000 x 12 x 5	D. K 15.-
36000 = K 15.-	36000 = K 10.-	K. 10.-
		části K. 5.-

ku diskontovaným; první jsou svěřeným zbožím, druhé vlastním, což se musí v účtování také zvlášť označiti. Vybírání směnek (incasso) splatných ve vzdálenějších místech není u nás obvyklým, nýbrž eskontují se podobné směny v místě.

Příklad: J. Melichar v Hradci Králové má směnkou na V. Antonyho v Jerouně per 5000.- ku 31./IV. giruje tuto 28./VI. „per procura“ na Uvěrní ústav *) v Jerouně a zašle bonulo s odporučeným přípisem a složí listem pošt. spoj. ku obstarání inkassa. Uvěrní ústav odešle 1/X. po prážce 1/4 % (nebo 2 %) provize inkasní vybraný obnos firmě Melicharově počt. spořitelnou:

Účtování u J. Melichara (jednod. systém).
Uvěrní ústav v Jerouně.

		Ma dle:	Dal:
1916			
28./VI.	Za ku inkassu odeslanou směnkou na V. Antonyho ku 31./IV. 1916.	5000-	
1/X.	poštov. spoj. poukázáno		4987.50
	1/4 % inkas. provize		12.50
		5000-	5000-

Kúrovení se račtuje po došlém výslahu účtu K 4987.50 na účtě pošt. spoj. k úř.

Účtování v Uvěrním ústavě (podvoj.)

1/X. vykčuje příjem a) „účet směnek“ na

*) U tohoto jež to ink. směnkou (svěřením zbožím.)

**) Při jednoduchém účtování v účtování, při podvoj. způsobu správným označením věrительského účtu (u ú. v.) a sice „účet ink. směnek“ u Melichara u J. Melichara.

„u. ink. směně od P. Melichara“ b) peníze vybrané: účel pokl. na u. směně c) odeslání peněz na P. Melichara: u. ink. směně od P. Melichara na „u. účel pokladní“ a účel provise. Vypočítávání v hlavní knize:

Ma' dáti	Účel směně.	Dal.
a) na u. i. s.: příjod tl.	5000 —	b.) u. p.: odesl. na ink. a. 5000 —

Ma' dáti	Účel inkasních směně	Dal.
c) na u. p. odesláno na tl.	4987 50	a) u. s. od tl. a ink. 5000 —
c) na u. prov. v přenosu od tl.	12 50	

Ma' dáti	Účel pokladní	Dal.
b) na u. i. s.: vybráno od tl.	5000 —	c) u. i. s. odesláno na tl. 4987 50

Ma' dáti	Účel provise a inkassa*)	Dal.
		c) u. i. s.: v přenosu pmi 12 50

5. Účtování při intervenci směněčné.

Aby se event. zpáteční oběh neplacené a protestované směňky zkrátit, jmenuje se vystavitel (trassant) event. remitent nebo poslední majitel (giratův) podpisem adresou (honoranta) u toho bude

*) směně, poukázek, faktur, šeků vlt.

směnka u řádu neplacení na jeho účet zapravona*).

Na účtování účastní se:

a) honorant (kdo platí na počest řiv. banka) a

b) honorat (kdo udal podp. adresu Otto).

a) Prvý účtuje druhému vyplacenou jím směnku a provisi k řiv. a v pokladní knize do vydání.

b) Druhý účtuje směnku a provisi k řiv. tomu, od koho ji dostal na úhradu účtu (od P.) neb jím a ká dobrou provisi a) honorantu (řiv. banka).
Když ou-li mezi sebou v obchodním spojení, tedy se vyrovnání děje hotově neb ritratem. (Zpáteč. směnka).

a) Účtování u Otty (honorata).

u. Pišá.

Za nevyplacenou sm. ku ř.	600.-
Úroky, provise a výlohy proti	12.-

Živnostenská banka (honorant).

Za ritratu na ř. žibky 612- (nebo hotově)	Za nevyplac. sm. ř. Pišá 612-
--	-------------------------------

aneb dá Otto Živnostenské bance ritratu na
K 612.-

b) Účtování u Živnobanky (honoranta)

J. Otto, ř. d.

Za vyplacenou směnku na Pišá a výlohy	612-
--	------

Účel pokladní

Za vyplacenou směnku ř. Pišá pro ř. Otto	600-
Za výlohy ř. d., ř. prov. ř. v. v. ř.	-10-

* viz str 61.

6. Účtování při domicilované směnce.

Firma Jos. R. Vilímek má směnkou na J. Proxe v Hlubokých domicilovanou (umístěnou za splatnosti) u Obč. záložny na Smíchov. Účtování účastněny jsou dvě firmy:

- a) domiciliat (který směnkou zapraví) a
- b) domiciliant (dlužník) u V. jest účet směnkou vyprován.

Účtování u a) Obč. záložny Smíchov.

Účet pokladní na účet N. N. (b) (nebo účet směnkou domicilovaných, za předem přijatou úhradou (+ 1% provize neb dle dohodnutí) km př. K 2002: - a účet N. N. (b) na účet pokladní (zaplacení bratky K 2000. - (+ K 2: - v příjmu = provize) a dále účet N. N. (b) k účtu na vyprování účtu K 2: - co provize.

Účet N. N. (b)

Na dání: (z účtu směnkou domicilovaných) Dal:

2) Za vyplacenou bratku	2000 -	1)	v hotovosti	2002 -
1% provize	2 -		přijato od J. v H.	
(na účtu a na účtu)			u P.	

Účtování u J. Proxe (účet) pokladním).

* Poznámka km str. 60. Tento případ se u nás neryštuje leč příkladem vidia udáno: Otto směnkou na Písa (pohnánková s protestem) a širuje Unii, tato Elbermühl, tato Unionbanke zde a tato úvěr. banke u Brně. Otto udá dle na směnce podpisem u adresu Živnostenské banky, a tak akceptuje slovy "pročel J. obly přijato K. b. Písa km př. směnkou nezapravit (přa na obchodní cestě a účetní nemá dispozice), tedy U. b. protestuje a prezentuje pak směnkou s protestním aktem Živnost. banke, čímž se zpátkem oběh zrušil.

7. Učlování při giru směnky.

Učlování zde jest totožné jako při každém jiném druhu giru, které se dává do účtu nebo za hotové; při poslednějším se arci diskont odečítá. Učlovaná směnka se s příslušným podpisem přebírá tiskem komu byla předána do účtu neb účtu poklad. v příjem, byla-li hotově předána.

8. Učlování při prolongaci (n. novaci) směnky.

Při prolongaci jest dváti, byla-li prolongována směnka bez splátky na kapitál, jen s náhradou pouhých úroků, či byla-li směnečná hodnota časově splacena vedle současné úhrady úroků. V případě prvém zaznamená se ve směnečném zásobníku lhůta prolongační a úhrazené úroky zapíší se do pokladní knihy. Stává se také často, že směnečný věřitel v důvěryhodném případě a nechce-li směnku protestovati k žádosti směnečného a jemu osobně známého dlužníka starou směnku za ního bancem zaplatit^{*)} a dostane v náhradu novaci, diskont z nové směnky a úroky a prodlení.

Příklad: E. Tole směnkuje 30/XI. 1916. na J. Krainera v Nullich za dodané knihy na první Kč 400.- ku 15/I. 1917. a žije směnku Anglobanco. Dne 15/I. 17.

*) Proplacená směnka.)

saplaci E. J. směnku Anglobance a obdržel od K. novou směnku na K 400.- tak 15/III. 1917, dále 6% z K 400.- od 15/I. do 15/III. = K 4.- kolek - 40h diskont a inkasní výlohy z nové směnky - K 5.60.

Ma' dále		J. Krainer - Nisle		Dal.			
1916 15/XI.	za zboží	400	-	1916 30/XI.	ve směnce na ř. a. b.	400	-
1917 15/I.	v úhradě směnky a. b. za J. Krainera	400	-	1917 15/I.	v novaci tak 15/III.	400	-
	výlohy novace	10	-	17/I.	dobráno fakturou	10	-
		810	-			810	-

V případě druhém při splátce jest nejlépe, stornuje-li se stará směnka a provede zápis nové směnky (novace). Splátka účlem a nahrazený úrok s výlohami patá pokladní knihou. Účtování u E. J. majitele směnky.

Ma' dále		J. Krainer, Nisle		Dal.			
15/XI.	za zboží	600	-	25/III.	ve směnce 15/I.	600	-
15/I.	stornem směnky z 25/XI.	600	-	1/4.	v novaci 30/IV.	300	-
				1/4	à čl. hotově	300	-
		1200	-			1200	-

Účtování u směněného dlužníka opačně.

9. Účtování při protestu směněném.

Příklad: Únie vrací firmě J. Otlo směnku na V. Svobodu v Táboře per K 500.- jako nezaplacenou. J. Otlo obdržel směnku od V. Šapránska

v Táboře na úhradu účtu měsíčního. Směnku
 prezentovala filiálka Živnostenské banky v Tá-
 boře obdrževši ji k inkassu a s plnomocenstvím
 ku protestu od Unie.

Učtování u firmy Otlový:

'Unie' připíše se k dobru s protestními
 výlohami a poznamená se vrácení ve směněném
 zásobníku. U Šafránkovi se směnka vrátí a
 na účtu s příslušnými výlohami k tíži připíše.

Vzniklé výlohy ku př. ztráta úroků,
 poštovné, náklady protestní a provise připisují se
 arci protestující firmě k dobru a dlužníku k tíži.

10. Učtování při postihu směněném

Nebyla-li směnka vůbec zaplacená neb
 jen částečně, může majitel požadovati na základě
 protestu zaplacení na kterémkoli předchůdci, tedy
 na girantech nebo vydateli dle libovolného vy-
 běru.

Nárok při postihu žalobě zahrnuje v
 době sumu směněnou, úroky a 1/3% provise.

Příklad: O obchodníku V. Svobodovi v
 P. kolují nepřehledná finanční pověst, (neplatic,
 bezvýsledné žaloby, obch. dozor, konkurs). Filiálka
 Živnostenské banky v Táboře, která měla směn-
 ku v komissii ku inkassu sdělila to 'Unii'.

'Unie' jako poslední majitel mohla by

nyní vzhledem ku ohrožení směněné hodnoty podíhováli J. Otlo nebo V. Šafránka, jsou však s J. Otlo v dobrých obchodních slycích, vrátí prostě směnku J. Otlovi a odepiše mu ovšem tu-
to v účtě.

Nyní žádá J. Otlo záruku na V. Šafránkovi, že směnka bude v čas správně hono-
vána. Složí-li Šafránek ve smyslu směněného
řádu záruku, učiní se o tom příslušná poznám-
ka při dolyžení položce v účtě J. kde se mu své-
ho času kapsala k dobru, nebo se mu záruka
zapíše k dobru a po zaplacení směnky a navrác-
ení nebo vyjšení záruky odepiše k účtě.

Učtování u firmy J. Otlo:

Na dání: a) V. Šafránek Tábore

Na dání:	učet. měsíční.	Dal:
Zásilkový knih	500 —	18/10. Ve směně na zboží kn 18/10
		10/10. slož. záruka v cen. papírech
	500 —	500 —

Průběh způsob
účtování

Na dání

b) V. Šafránek v Tábore

učet. měsíční

Dal:

Zásilkový knih

500 —	18/10. Ve směně na zboží du kn 18/10.	500 —
500 —		500 —
	10/10. V záruce za směnku 2 rak. státn. lovy a.r. 1867 nom k 200- a k 265-	530 —

11. Učelování směnky z ocholy (nebo pro část).

akcept z ocholy, (podmínečný dluh nut-
no též učelovali neboť směněný řád nečiní rozdí-
lu v akceptaci stala-li se z ocholy či z jakého-
koliv jiného důvodu.

Příklad: L. Louček podepsal 1/1. 1917 své-
mu příteli J. Fialovi zde akcept z ocholy. Fiala
žiroval tuto zálohu do depýtů co záruku povole-
ného úvěru (výpůjčky).

Učelování u L. Loučka:

Ma dále:		J. Fiala, zde		Dal	
1917	1/1. Závazk. z ocholy na 2000 a)	2000	-	1917 1/1.6	za postizní nárok z příp. adně nezaplac. ceho akceptu
					2000 -

V zášobníku bank (dlužných směnky) poznamená
L. Louček lhůtu splatnosti u v účetní závěře
musí též případ „pro a contra“ (aktivní, passiva)
provést.

V podvojném systému učeloval by L. L. tak-
to:

a) účet J. Fiala na účet akceptů z ocholy

J. Fialovi podepsaný akcept z ocholy K 2000.-

b) účet postizních nároků na účet J. Fialy:

za postizní nárok z příp. nezaplac. akceptů K 2000.-

12. Dobírka bankovní trallow.

Nezaplatí-li některá liknavá firma ani po důtklivé upomínce a vrátí-li i poštovní průkaz neryplacený, bývá učiněn před žalobou poslední pokus jednat-li se o věšší obnos, avšak se firmě bankovní tralla (oprávněcí se však o skutečnou a určenou pohledávku) s osmičenní lhůtou splatnosti a tato předá se s podpisem i římem avšující a vydávající firmy, bance ku inkassu, dlužníkem ovšem tato tralla není podepsána. Pro případ nezaplacení může býti též banka zvláštním dopisem ku protestu trally „pro nepřijetí“ a pozdější žalobě splnomocněna.

Tento postup nemá sice praktického významu (jako vymáhání akceptované již přeměny) působí však je-li veřejně prezentována místním peněžním ústavem, silným mravním účinkem na dlužníka, pak-li tomuto záleží na dobré hlavní místní obchodní pověsti (prestíží závodní); mimo to je pak nehonorovaná a protestovaná tralla důkazem odeprěného zaplacení. (Vzor trally viz účetnictví díl I. str. 157.)

Příklad: Firma Jos. R. Vilímek vydává trallow 4/III. 1916. na firmu Josef Svoboda v Rudné Hoře splatnou 8/III. na obnos K 120.- a výlohy K 3 56 (do poslohv. vratek m. 35. avšak 35 pouk. 10, úr. 136 ink. včl

160) = K 123.86 a předává jím Živnostenské banky
 5/11. inkassu, poněvadž není předem známo, zda-li
 J. bratru zaplatí, učiní se zatím na účtě J. a ve
 lhůtní knize příslušná poznámka.

Účetování po zaplacení

a) v knihách formy Jos. R. Vilímek.

Na účtě		Páně Josef Svoboda v Kutné Hoře		Dob.	
1916	Za saldo v. J. 1916	120	—	1916	V bratru na 1/2 žimo-
	Za výlohy (patriotní)	3	86	5/11.	banky
	ke ink.:				123 86
	5/11. bratru Živobanky				
	ku 8/11. K 123.86				

Na účtě		Živnostenská Banka, z. s. r. o.		Dob.	
1916					
5/11.	Za bratru na J. Svobodu	9/11.	123.86		

b) účetování u Svobody

Na účtě		Jos. R. Vilímek Praha.		Dob.	
1916	Za honor. bratru			1916	Za saldo v. J. 1916
8/11.	na 1/2 žimo-	123	86		za výlohy a úroky
	banky				120
					3 86

* a zároveň zápisem v knize pohladní: Za vyplacenou
 bratru by Jos. R. Vilímek na řád Živobanky K 123.86.

Kdyby Svoboda nezaplatil zavede případně Živo-
 stenská banka protestní řízení a směnku pak vrátí fir-
 mě Jos. R. Vilímek s účtem protestním ku datovému vymá-
 hání žalobou, pak ovšem účetování obnovu K 123.86 vřad-
 ne a ke poznámce v účtě J. a ve lhůtní knize se připojí
 a vrátěna 9/11. 1916.

